СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 104. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, вівторок, 6-го травня 1947. No. 104. JERSEY CITY and NEW YORK, Tuesday, May 6, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА МОЖЛИВУ ДЕПРЕСІЮ СПАДЕ НА БИЗНЕСОВЦІВ

Провідні бизнесовці, які створили окрему комісію при Краєвім Товаристві для Укладання Плянів оприлюднили у Вашингтоні заяву, що відповідальність за можливу депресію внаслідок підвишки цін спаде на бизнесовців. Ціни на багатьох товарах підвищені без ніякої підстави й тому їх треба знижити як найшвидше, твердить комісія. Коли це не станеться, тоді прийде нагле заломання в теперішній господарці, а це принесе шкоду не лише самим підприємцям, але й цілому краєві. Тому, що доходи ķонсументів не йдуть впарі з підвишкою цін на продукти, небезпека може прийти несподівано. Зате кожна знижка цін на крамі зменшує потребу підвишки платні для робітників, каже комісія.

ТЕЛЕФОННІ СЛУЖБОВИКИ ВЕРТАЮТЬСЯ ДО ПРАЦІ.

Згідно з вислідом голосування у нюйорській юнії телефонних оперейторок, вони вертаються до праці в понеділок 5 травня. Вони дістали підвишку по $4 тижнево так само, як і члени трьох інших юній перед тижнем і тому страйк місцевих нюйорських юній вважається за покінчений з честю. Подібну ухвалу перевели дві юнії в Шікагу, де їм теж заоферували підвишку по $4. Члени юній, які організують службовиків при телефонах на далеку віддаль, надіються дістати підвишку по $5.14, бо з таким пляном вийшли федеральні посередники у Вашингтоні, одначе підприємство Амерікен Телеграф енд Телефон Компані відкинуло цей плян. Переговори відбуваються дальше.

СТАЛЕВЕ ПІДПРИЄМСТВО ПЛАТИТЬ БЕНЕФІТИ РОБІТНИКАМ.

Алзгені-Лудлом Стіл Корпорейшен, яка має осідок у Питсбургу, підписала умову з юнією Юнайтед Воркерс оф Америка, в якій годиться платити робітникам підмоги на випадок недуги. Водночас підприємство згодилося підвищити платню на 12½ ц. на годину. Новість полягає теж у тому, що компанія обезпечує робітника на $4,000 на випадок смерти, а понад те ще на $4,000 на випадок смерти від припадку в роботі. Крім цього забезпечує робітника на випадок недуги, платить за шпиталь і за лікарську обслугу. Так само родина робітника має право до шпитальної обслуги, а жінки до обслуги на випадок материнства.

РОЗСЕЛЕННЯ ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ НЕ ОБТЯЖУЄ АМЕРИКИ.

Минулого року прибуло до Злучених Держав 2,986 переміщених осіб з Европи, як це подає Громадянський Комітет для Переміщених Осіб, що має осідок під ч. 39 Іст 36-та вул., в Ню Йорку. Його предсідник Ирл Г. Гариман оприлюднив спостереження, пороблені з нагоди розселення ново прибувших імігрантів. Він каже, що ці скитальники розїхалися до 156 громад в 35 стейтах, а це вказує, що вони не є загрозою для безробітних, як це тепер часто пишеться. Коли поділити загальну суму на число місцевостей, у яких вони осіли, то це дає пересічну цифру 19 осіб.

ПРЕЗИДЕНТ МЕКСИКА В НЮЙОРСЬКІМ СОБВЕЮ.

З нагоди свого побуту в Ню Йорку мексиканський президент Мігель Алеман хотів показати свому 14-літньому синкові Михасеві, як виглядає нюйорська підземна залізниця — славний „собвей". Він переїхав лінією Осьмої Евені від 96 до 50 вулиці. Очевидно, що з ним їхала поліція безпеченства, одначе лише двох людей звернуло на президента увагу. Один мексиканець приступив до Алемана і сказав йому „я теж мексиканець", а бувший шкільний товариш Алемана, Андрес Ідуарте, який тепер є професором еспанської мови в Колюмбійськім університеті, закликав до нього: „Гальо, Мігель!".

ЛІТАК ОСІВ НА ВУЛИЦІ НЮ ЙОРКУ.

У неділю в годині 7.30 ввечір, осів літак на одній з найлюдніших вулиць в Ню Йорку, а це на Генрі Гудсон Парквей при 114 вулиці. Ним їхала балетова танцюристка Павлина Годдард понад ріку Гудсон, але щось сталося з машиною і пілот Джан М. Джувет рішився злетіти на вулицю побіч. Хоч вуличний рух був тоді в повнім розгоні, ніхто не потерпів шкоди на здоровлю. Треба було стримати рух авт на цій евені на пів години, заки усунули літак.

СЕНАТОР ОСТЕРІГАЄ ТРУМАНА ПЕРЕД ЗАКЛАДЕННЯМ ВЕТА.

Сенатор Гері Ф. Бирд з Вирджінії остеріг президента Трумана не спиняти робітничого закону, який предложить йому конгрес до підписання і не класти свого вета, бо це може йому пошкодити при виборах в 1948 р.

Маршал плянує радіову фундацію для висилання програм на цілий світ

Секретар стейту Джордж Маршал запросив на нараду представників сімох головних радіовисилень і представників конгресу, щоб разом обговорити плян департаменту стейту для створення фундації для програм по цілому світі. Плян є подібний до британського, який має під своєю контролею Бритиш Бродкестинг Корпорейшен. Різниця між американським і британським пляном була б така, що американська фундація висилала б програми лише в заграницю. Фундація мала б бути сполукою приватного підприємства з урядом. Плян Маршала викликав заінтересування тому, що саме палатарепрезентантів має намір цілком скасувати висилку радіограм заграницю й тому хоче зчеркнути в буджеті видаток на цю ціль у висоті $31,381,000.

У ВИНИПЕГУ СКЛАЛИ $3,000 НА ПЕРЕСЕЛЕНЧИЙ ФОНД.

З нагоди святкування 30-ліття української державности відбулося 27. квітня віче в Плейгавс, у Винипегу. По музикальних точках виголосили промови: о. д-р В. Кушнір та посол Антін Глинка. Півторатисячна публика грімко привитала посла, який вернувся з подорожі для відвідин українських скитальників в Европі. Пос. Глинка твердить, що на скитальщині перебуває 300,000 українців. Положення деяких просто розпучливе і як пос. Глинка зясовував нещасне життя скитальників, на салі далися чути голосні ридання. Загроза примусової висилки під Совети ще не минула, твердив Глинка. На закінчення він дав заклик до збірки на Переселенчий Фонд, яка принесла $3,000. („Новий Шлях").

КОНЦЕРТ АРТИСТІВ З КИЄВА В БУЕНОС АЙРЕС.

У столиці Аргентини, в салі „Консехо де ляс Мухерес" — як звідомляє Українське Слово з Буенос Айрес — відбувся 8. березня концерт бувших артистів-співаків Київської Опери, Софії й Івана Шведових, які прибули з Европи останнім транспортом. Саля була випродана наперед, а сама поява артистів викликала бурю спонтанічних оплесків публики, яка на чужій гостинній землі витала українських мистців, що з рідною піснею несли свіжий подих рідних піль і нив. Після перших пісень вручено артистам серед одушевлення великі китиці квітів.

ПОСАДНИК ПОПОВНИВ САМОГУБСТВО, БО НЕ МІГ ДОТРИМАТИ СЛОВА.

Посадник міста Гавана на острові Куба, д-р Мануель Фернандес Супервіель, застрілився револьвером, позиченим від полисмена. Перед виборами він обіцяв населенні, що подбає за достаток води для всіх, але опісля показало-ся, що це неможливе. Йому почали прилюдно закидати зломання даної обіцянки, а він, не маючи виходу, втік на другий світ.

Тиждень нарад О. Д. в справі Палестини

Лейк Соксес, Н. Й., 5. травня. — Тиждень тому Загальне Зібрання О.Д. почало свою надзвичайну сесію в справі Палестини і протягом цілого тижня предметом нарад були тільки формальні справи, іменно сам предмет нарад. У висліді відкинено арабську пропозицію, щоби ця надзвичайна сесія обміркувала та вирішила відразу основну справу Палестини, іменно її незалежність та закінчення британського протекторату, натомість прийнято британську пропозицію, яка передбачує тільки створення окремої комісії, що прослідилла б цілу справу та приготовила відповідне звідомлення на найблищу звичайну сесію Загального Зібрання О.Д. у вересні. Арабську пропозицію піддержував Советський Союз, а головним заступником британської думки були Злучені Держави Америки. Другий тиждень нарад почнеться знову формальною справою, іменно, допущення до голосу представника т. зв. Жидівської Агенції для Палестини. Минулого тижня цю справу видвигав уже польський представник і хоча її було початково прийнято в Генеральному Комітеті, то натомісць відкинено Загальним Зібранням. Вчера ввечері повідомлено, що югославська делегація задумує звернутися до Загального Зібрання з пропозицією, щоб Жидівській Агенції було дозволено представити свою справу. Деякі інші делегації мали пообіцяти свою піддержку в цій справі. Проти цеї пропозиції вже минулого тижня заявилися Велика Британія та Злучені Держави.

ПРОГОЛОШЕНО ВІЙСЬКОВЕ ЗВІДОМЛЕННЯ О.Д.

Лейк Соксес, Н. Й., 4. травня. — Вчера проголошено тут перше звідомлення військового штабу О.Д. в справі встановлення міжнародньої поліції, предложене згаданим штабом Раді Безпеки. Звідомлення потверджує вже раніші твердження, що міжнародня поліція матиме повновласті і силу інтевенювати тільки в справах малих держав, не маючи можности протиставитися агресії великих потуг. Але навіть в цьому повідомленні в більшості параграфів не досягнено порозуміння і згоди між поодинокими великодержавами, бо Советський Союз в більшості випадків був в опозиці,

НАПАД НА ТЮРМУ В ПАЛЕСТИНІ; ЗВІЛЬНЕНО 251 ВЯЗНІВ.

Єрусалим, 4. травня. — Члени жидівської терористичної організації Іргун Цвай Леумі (Національна Військова Організація) доконали сьогодні одного з найбільших в історії замахів на тюрму в історичному місті Акрі, звільнивши з неї 251 вязнів, з того 120 жидів та 131 арабів. Між звільненими було біля 90 засуджених вже жидівських терористів. Замаху доконав більший відділ згаданої терористичної організації, розбивши старовинні мури тюрме. Під час запеклої перестрілки з англійською сторожею та опісля під час погоні за терористами і звільненими вязнями, вбито 14 жидів, в тому трьох атакуючих терористів. Один з убитих терористів мав на собі уніформу капітана британської армії. З виломаних з тюрми вязнів, що втікли на дожидаючому вже на них вкраденому британському військовому вантажному авті, шістьох було поранених, а двох знову зловлених. Під час нападу був убитий один британський полісмен, а один офіцер тюремної сторожі був легко поранений. Лекші поранення віднесли теж деякі інші вязні, які не скористали з вибитої в мурі діри та залишились в тюрмі. Під час нападу і втечі терористів дійшло до всіляких інших зударів. Британські власті розпочали енергійну погоню та відповідну протиакцію.

ЧИ НЕ УПА?

Варшава, 4. травня. — Асошіейтед Пресс повідомляє сьогодні за уряловою польською газетою „Жице Варшави", що від час першо-травневої паради в одній місцевості біля Люблина вбито сімох членів комуністичної „боєвої організації молоді", що служили міліціянтами. В повідомлені сказано, що згадані комуністи були вбиті одним партизанським відділом, назви якого не подано.

В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ ПЕРЕБУВАЄ ЩЕ 100,000 „РУТЕНЦІВ, ЩО НА ДІЛІ Є УКРАЇНЦЯМИ".

Ню Йорк, 5. травня. — Ню Йорк Таймс в сьогоднішньому виданні надрукував довшу інформацію свого кореспондента в Празі, Чехословаччина, про партійно-національностеве відношення в цій країні. Повідомлення базується на заяві чеського премієра Клемента Ґотвальда. З його заяви виходить, що в Чехословаччині є тепер понад один мільйон активних комуністів. Комуністична партія має свій центральний комітет, але не має Політбюра. Премієр кілька разів підкреслював готовість чехословацького уряду переговорювати і заключити договори приязні та союзи з усіми країнами, які викажуть в цьому напрямку добру волю. Запитаний в справі чесько-советського кордону, премієр Ґотвальд сказав дослівно: „Проблема нашої границі зі Советським Союзом здовж рутенського кордону є вже раз на все вирішена", та додав: „В Чехословаччині перебуває ще біля 100,000 рутенців — які на ділі є українцями, — але вони можуть тут залишитися, якщо собі того бажають".

СТАЛІН: СПІВПРАЦЯ АБО ВІЙНА

ПРОГОЛОШЕННЯ РОЗМОВИ СТАЛІНА З Г. Е. СТАСЕНОМ.

Вашингтон, 3. травня. — Сьогодні тут проголошено офіціяльний текст розмови, яка відбулася в Кремлі дня 9-го квітня між советським диктатором Сталіном та республиканським кандидатом на президента Злучених Держав, Геролдом Е. Стасеном. Сталін мав заявити, що він собі бажає співпраці зі Злученими Державами та що різниці економічних систем в обидвох країнах, по його думці, не можуть бути перешкодою в цій співпраці. Він висловив переконання, що такої співпраці бажають собі теж Злучені Держави, остерігаючи, що „якщо одна сторона не схоче співпрацювати, то у висліді прийде до конфлікту, або війни". Американська публична опінія та преса з іронією прийняла заяви Сталіна, пригадуючи цілковиту розбіжність між словами та ділами советських володарів. Три дні перед проголошенням запевнень Сталіна советська преса назвала американців „ґенґстерами", закидаючи Злученим Державам продовжування політики Гітлера та заповідаючи їм теж подібний кінець. У звязку з цими двома заявами, одна вечірня нюйорська газета м. ін. пише, що американці є дуже терпеливі, але не в безконечність. Облуда советських державних мужів на словах та виразна імперіялістично-ворожа політика на ділі можуть, вкінці, вичерпати й американську терпеливість.

„ВИЧИСТИЛИ" КОМУНІСТІВ З ФРАНЦУЗЬКОГО УРЯДУ.

Париж, 4 травня. Сьогодні французька Національна Асамблея ухвалила більшістю 360 голосів проти 186 та 50 здержаних, заяву довіря урядові премієра Рамадіє в його політиці „заморожения" платні. Комуністичні міністри разом зі своїми послами голосували проти політики уряду, зломивши тим самим солідарність. Після нарад поодиноких партій та за окремим попертям старого французького державного мужа Леона Блюма, рішено „вичистити" комуністичних міністрів з уряду. У висліді, Франція перший раз після війни має коаліційний уряд зі самих поміркованих партій, з виключенням скрайних правих і лівих партій.

СОВЄТСЬКІ ВІЙСЬКОВІ ВПРАВИ БІЛЯ АЛЯСКИ.

Лондон, 4. травня (ЮП). — Ексчейндж Телеграф, покликуючись на швайцарське радіо подає, що советська армія почала весняні вправи в північно-східньому Сибірі над проливом Берінга, напроти Аляски. В повідомленні сказано, що в цих вправах бере участь 250,000-на советська армія, а дещо пізніше мають відбутися спільні вправи зі советською флотою на Пацифіку та з армією советської т. зв. Монгольської Народньої Республики.

СКРІПЛЕННЯ ТЕРОРУ В ЕСПАНІЇ.

Мадрид, 4. травня (АП). — В офіціяльному урядовому Бюлетині надруковано сьогодні декрет уряду ген. Франка, яким накладається кару смерти за всякі прояви „бандитизму та тероризму". Спостерігачі стверджують, що новий закон заповідає нову акцію еспанського уряду проти партизанів, які поборюють режім ген. Франка.

ГЕН. КЛАРК: СОВЄТИ НАРУШУЮТЬ ДОГОВОРИ.

Лінц, Австрія, 4. травня. — Ген. Марк В. Кларк, залишаючи пост команданта американськими військами в Австрії, заявив, що Совети у відношенні до Австрії постійно нарушують договір в Потсдамі, Лондоні й Москві, піддержуючи „цілком неоправдані" югославські домагання до цеї країни та намагаючись подиктувати мир, який мав би зробити Австрію советським сателітом.

НОВИЙ ВЕЛИКИЙ ПРОЦЕС НІМЕЦЬКИХ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНЦІВ.

Франкфурт над Майном, 4. травня. — Вчера Злучені Держави внесли обвинувачення проти 24 керівників відомої німецької фірми хемічних виробів І. Г. Фарбеніндустрі, закидуючи їм активну участь в підготовці агресивної війни, масові вбивства, руйнації і тим подібні воєнні злочини.

ЩО СТАЛОСЯ З НАЦІСТАМИ В СОВЄТАХ?

Берлін, 4. травня (АП). — Контрольована британцями газета Телеграф, на підставі німецьких статистичних даних, листів і т. д. потверджує сьогодні подану вже свого часу вістку, що Совети скривають в себе ще понад два мільйони воєнно-полонених німецьких націстів. Совети подали офіціяльне число німецьких полонених на 890,532. Німці, натомісць твердять, що в Советах перебуває ще щонайменше 3 мільйони їх полонених. Раніше були здогади, що большевики переорганізували і вишколюють нову націстську армію.

УСПІХИ КОМУНІСТІВ В КИТАЮ.

Нанкінг, 4. травня (АП). — Тут з проурядових джерел потверджується сьогодні цілий ряд успіхів китайських комуністичних військ в Північному Китаю, на фронті від Шансі до Шантунґу.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинокє число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346. JERSEY CITY 3, N. J.

ПЕРШО-ТРАВНЕВИЙ „ПРИВІТ" З МОСКВИ.

З нагоди Першого Травня московська „Правда", орган правлячої Комуністичної Партії, помістила статтю передового совєтського журналіста, Іллі Еренбурґа, в якій присвячено багато уваги і місця — Злученим Державам. Ілля Еренбурґ, мимоходом кажучи це той самий, якого не так давно приймали в Америці з надзвичайною гостинністю, обвозячи його по цілому краю, нічого не закриваючи з наших недомагань та даючи йому змогу бути на зібраннях і бенкетах, де була повна свобода слова, яку використали комуністи головно на те, щоб критикувати Америку, а вихвалювати Совєти. Вернувши до Совєтів, Еренбурґ відплатився Злученим Державам за щирість та гостинність тим, що понаписував цілу купу неправди про американські відносини. Та американці гляділи на це поблажливо, виходячи зі заложення, що було б наївністю вимагати від совєтського журналіста, щоб він писав правду про „капіталістичний" край, у якому, згідно зі совєтською пропагандою, визискуване капіталістами населення повинно жити в нужді, поневірці та в постійному страху, що буде завтра. Таких нісенітниць не міг написати про Америку навіть Еренбурґ, тому він клав головний натиск на хати ніґрів на Полудні, лінчи, чи погані вулиці по містах, де живе найбільша біднота. Таким чином читачі в Совєтах могли набрати враження, що як їм не живеться краще, то певно не гірше як американцям. З американського боку це був неправдивий образ Америки як цілости, але це американців дуже не турбувало. Зате цілком інакше вони глядять на те, що написав про Злучені Держави Еренбурґ тепер, кілька днів по тім, як Сталін вносив на бенкеті тоаст на здоровля американського президента Трумана.

Як знаємо, преса в Совєтах має офіціяльний характер. Доперва маючи це на увазі зможемо належно осудити таку характеристику Америки Еренбурґом:

Є мала різниця між гітлєризмом та американським імперіялізмом; визначні американці, дипломати й конґресмени, повторяють просто це, що говорили перед ними Гітлер, Ґебельс, Ґерінґ і Розенберґ; американці говорять про мир у світі з револьвером на столі, організуючи тайно війни в Греції, Індонезії, Китаю чи Близькому Сході; ось ті американські ґенґстери, що так поводяться, люблять прикривати ці погані діла крилатими фразами, держачи атомову бомбу в одній кишені, а в другій великодну писанку.

Еренбурґ написав ще багато іншого про американську гіпокризію та фальшивий демократизм, або заповідаючи, що Совєти Америці не піддадуться, як не піддались полчищам Гітлєра, та що всі народи Европи є зі Совєтами, а якби так американці посміли піти проти Совєтів війною, то жде їх те саме, чого зазнала імперіялістична авантура Гітлєра.

Совєтський журналістичний ґенґстерізм дійшов, як бачимо, верха у відношенні до Америки, бож тяжко собі уявити, чи можна б ще написати щось гірше про цю країну та її благородні заміри.

На здоровля, чи на погибель?

Пересічний громадянин видає річно із своїх заробітків девятьдесять долярів на алькоголічні напитки. Це, може хтось сказати, невелика грошева сума. Та як взяти під увагу родину з шістьох осіб, тоді видаток виносить уже $540. Це вже є така сума, яку видавано в Америці перед війною пересічно на утримання людини річно.

Оцих $90 (на ділі лише $89) припадає поголовно на кожну дорослу особу в Злучених Державах як на оплату за горілку, вино, або пиво. Таке виказує статистика департаменту торгівлі за минулий рік. Разом видаток на алькогольні напитки в 1946 році досягнув висоти $8,700,000,000. Урядове обчислення ще додає, що на особисту комсумцію алькоголю в минулому році видали американці $920,000,000 більше ніж в 1945 р.

Отся статистика заставила тепер многих до задуми.

Коли хто пє, не дуже вважає на кошт напитку, думаючи, що чим дорожчий „штоф", тим ліпший. „Ліпший" в тому значенні, що „нешкідливий", і тому люди не жалують грошей на дорогі напитки. Ще одно: Дехто пє і думає, що це „патріотичне" діло. Щось так, як один з „патріотичних" українців за перших часів Рідної Школи в краю купував пачками сірники і палив їх, кажучи: „Хай заробить Рідна Школа", бо з сірників призначено тоді 10% на утримання Рідної Школи. У практиці згоріло 90%, а лише одна десята пішла на Рідну Школу. Так і „патріотичні" громадяни пють, бо уряд дістає від продажу алькогольних напитків три й пів біліона долярів титулом податку.

При цій нагоді варт згадати дещо про кошти продукції алькоголю. Саме, коли у часописах появилася новинка про суму, витрачувану на закупно напитків у минулому році, оприлюднив „сензаційне" відкриття д-р Вилйем Й. Гейл, президент хемічного підприємства Аґрол у Вашинґтоні. Ця „сензація" у тому, що тепер можна буде виробляти один галон алькоголю з жита або з іншого збіжжя коштом 26 центів. Значить продукція одної кварти алькоголю коштувала б лише яких шість центів, а тепер коштує 24 центи. Коли з кварти такого алькоголю випродукують неповну кварту горілки пересічної ціни в дрібнім продажу понад три доляри, то по дорозі від продуцента до консумента витрачується яких $2.75, з них 40 відсотків, тобто $1.10 ідуть на податок, а решта $1.65 іде на заробітки різним людям при перерібці алькоголю на горілку і на її розпродаж. Коротко: Щоб алькоголь, вартости 24 центів продати у формі горілки, треба до нього доложити ще $2.75. Новий процес виробу алькоголю коштував би лише яких 6 ц. від кварти, отже коли з нього прийдеться виробляти горілку такими способами, як це діється тепер, то в продажу ціна кварти горілки зменшиться лише на яких 15-18 центів. Отже, хоч би яка дешева була продукція алькоголю, то ціна горілки буде все висока. Значить, що в загальній сумі витрата на алькогольні напитки буде й далі велика. Тому питання — пити чи не пити — буде для кождого далі актуальним уже з чисто матеріяльного боку.

Недавно один кореспондент, подаючи деякі подробиці з життя президента Трумана в Білому Домі, згадав, що президент десь коло полудня випє шкляночку „гайбол", тобто келишок горілки з содовою водою. Це тому, щоб перервати працю, коли чується змученим. Припустім, що так є, що горілка може дійсно перервати умове умучення людини, та що вживання горілки чи інших алькогольних напитків може бути придатне. Коли під час першої світової війни вибухла пошесть інфлуенци в Злучених Державах, тоді лікарі обовязково приписували горілку як лік. Виходить, що горілка потрібна як медицина проти пошесної недуги, перестуди чи інших хворіб. Значить, що горілкка потрібна для лічничих цілей. Та горілку, вино чи пиво пємо теж і при нагоді різних товариських забав. Знов товариські забави потрібні для зближення людей до себе. Нераз така забава отвирає серце, а до отвореного серця можна дістатися з різними ідеями, які ділають на чуття. Виходило б, що є випадки, коли дійсно пємо „на здоровля".

Але є випадки, коли пиття уже цілком певно не виходить на здоровля. Буває, наприклад, що людина зажурена і не може дати собі ради з якимсь клопотом. Замісць сісти й здорово передумати, чи шукати порад у мудріших та у більше досвідчених, вона хоче „затроїти хробака". Просто тікає від трудноmів у переконанні, що врятує себе від клопоту. У практиці показується, що журби не проженe, бо вона знову прийде. Отже знову пє — і так у безконечність. Алькоголь не є ліком для непорадности. Через такий „лік" людина набирається звички пити, дістає алькогольний наліг, пропиває щораз більші гроші, часто нищить здоровля, а нерідко доводить себе й родину до матеріяльної руїни й до нужди.

На такий алькоголічний наліг глядять нині як на свого роду недугу. На лікування цеї недуги, як кажуть, треба закладати окремі шпиталі за податкові гроші, що приходять від продажу алькоголю. Тоді хоч скористає з них людина, з якої стягнено цей податок тоді, коли вона попадала внедугу. Може тоді хоч декого з налогових алькоголіків врятують від погибелі його власні податки.

Микола Чубатий.

Вбили міжнародного хижака.

Американська преса описувала недавно доволі докладно опис вбивства комуніста ґенерала Кароля Сверчевського, польського віцеміністра воєнних справ, що згинув в часі виправи проти Української Повстанчої Армії на полудне від Сянока, отже на українській Лемківщині. Як виходило б з репортажів, Кароль Свечевскі вибрався особисто керувати виправою польської збройної сили, яка мала на цілі остаточно зліквідувати Українську Повстанчу Армію в полуднево - східній закутині нинішної Польщі, одначе згинув з рук українських повстанців, ще заки зачав свою акцію. Досвідчений комуністичний партизан не осягнув таким чином тих лаврів, про які мріяв, коли вибирався остаточно розгромити українських революціонерів.

Ніхто не потрапить заперечити бравурности в цім наступі українських повстанців, що боронять українського характеру Лемківщини та її права належати до України проти польських та московських наїзників. Це вбивство польсько-комуністичного вожаки засвідчило два факти, невідомі світові. Перший факт, це є істнування УПАрмії вже два роки по закінченню війни серед найтяжчих обставин української кошмарної дійсности на Західній Україні. Другий факт, це є ствердження незвичайно зручної боєвої справности УПАрмії, коли вона потрапила зліквідувати такого досвідченого комуністичного партизана, яким був генерал Кароль Сверчевскі. Саме життєвою карієрою того міжнародного комуністичного вожаки варто ближче занятися, бо якось так повела судьба його долею, що комуністичне розбишацтво зачав він у своїх молодих роках в Україні і згинув, немов у виконанню справедливости, на українській землі з рук українських самостійників.

Кароль Сверчевскі походив з тої частини Польщі, що перед першою світовою війною належала до Росії, себто з так званої Конґресівки. Як багато східно-української молоді, так само Кароль Сверчевскі найшовся серед російських лівих соціялістів-большевиків та їх аморального окруження, що відривало молодь від рідного народу та всего того, що для подавляючої більшости народу дороге та святе.

З такого середовища вийшло багато українських комуністів, що відіграли марну ролю зрадників в часі відродження української нації та марно згинули пізніше з рук московських товаришів, рівночасно прокляті рідним народом як гробокопателі його волі.. З такого самого середовища вийшли теж відомі криваві типи поляків як Джержиньскі, шеф першої большевицької терористичної організації, Черезвичайки, що сотні тисяч невинних людей післала на тамтой світ для утривалення панування червоної диктатури над шостою частиною земного глобу. Властиво цей поляк в московській комуністичній службі став автором цеї системи терору, ще досі застосовуваної проти дійсних та здогадних політичних противників большевиків. З того самого середовища вийшло більше поляків-комуністів, як Мархлєвскі, Косьор та Кароль Сверчевскі. Деякі з них зловісно зазначилися в новій історії України як погромщики українського народу, що прямував до визволення зпід московського володіння. Поляк Косьор був якийсь час сліпим і кривавим знаряддям Кремля в боротьбі з українським самостійництвом й то навіть не в інтересі Польщі, але в інтересі московського володіння над Україною. До того самого типу належав теж Кароль Сверчевскі, що вже в році 1919 появляється в Україні разом з московсько - комуністичними полчищами, щоб приневолити український нарід признати над собою панування Москви.

Видно К. Сверчевскі добре виконував службу погромщика в користь московських завойовинків, коли вони нагородили його тим, що дали йому змогу покінчити високу військову школу та розпочати карієру в рядах російської червоної армії.

В році 1935 розпочалася в Еспанії громадянська війна, яка цілком певно була б скоро покінчилася компромісом, або так, що не було б з цього великої школи для самого еспанського народу. Такі перевороти в Еспанії не були рідким явищем. Одначе Еспанію, як важний стратеґічний край для майбутньої війни, вибрали фашисти та комуністи для випробування своїх сил та новочасної зброї. До Еспанії стало злітатися гайвороння з цілого світа — націстичне, фашистівське та комуністичне, що перемінило Еспанію в більше ніж дволітнє побоєвище двох скрайних тоталітарних режимів.

Еспанія потерпіла в страшний спосіб. Зруйновано цілі околиці, сотні тисяч невинних людей згинули, одні з рук націстів та фашистів, другі з рук комуністів. З рук сих останніх згинули тисячі духовних, а сотки храмів, старих історичних памяток еспанської культури, були попалені та поруйновані комуністами, керованим з Москви. Кремль вислав до Еспанії талановитих своїх вожак, що мали проводити вербованими по цілім світі відділами комуністів та їх прихильників з Франції, Англії, Чехії, Угорищини як теж і з різних країн Америки.

Виконавцем злочинних планів Кремля супроти еспанського народу став саме Кароль Сверчевскі, випробуваний в Україні московсько - большевицький хижак, доучений пізніше в московській військовій академії. Під прибраним назвищем „ґенерала Волтера" і на чолі французьких комуністичних відділів лютував він в Еспанії, знущаючись над нещасним еспанським народом. Після остаточної перемоги ґенерала Франка він зручно висмикнувся до Франції, а звідтам наново повернув у кузню міжнародного хаосу, до Совєтської Росії.

Там, на службі московського Політбюра, ждав він пригожої хвилини, щоби повести до Польщі комуністичні відділи, зорганізовані в Росії, та при їх помочі дати змогу комуністам опанувати Польщу. Така нагода трапилася коли Москва зірвала дипломатичні звязки з польським урядом на вигнанні. Кароль Сверчевскі належав до тих організаторів нової польської армії, на яких Москва могла рахувати як на своїх людей.

Повернувши до скомунізованої Польщі став він дійсним міністром військових справ, одначе скривався під скромнішою посадою віцеміністра військових справ, щоб не виглядало, що комуністи опанували вповні нову польську армію.

Кілька тижнів тому згинула з рук УПАрмії ця комуністична креатура Москви, правдивий міжнародний хижак, що на приказ Кремля спустив багато невинної крови українцям, еспанцям, полякам та іншим народам.

Старинні греки вірили, що існує бажество помсти, Немеза, що виконує оправедливість над злочинцями навіть по довгих роках. Слово „немеза" увійшло у словник міжнародних слів в розумінню виконання історичної справедливости над злочинцями. Така немеза сповнилася мабуть тепер і на міжнароднім хижаку Каролю Сверчевскім, а виконавцем немези стала УПА.

Ол. Луговий. Права застережені.

Дажбожі Внуки

I.
НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

24)

— Це все так несподівано на мене впало! — він скаржився... Усиновляти потреби нема. Я ж і так стану сином по тобі...

— Отже годишся?...

— Не бачу іншого виходу... Це все через тебе!

— А я у чому тут завинила? Тим, що мої батьки заможні?...

— Всім, — казав Ростислав. — Хто тобі казав вродитися такою чарівною спокусницею? Хто прохав вибирати заможних батьків, гарних, людяних... А сталося вже так, могла ж ти бодай мати хоч двоє-троє братів чи сестер!... Я бунтуватимусь!...

— Не страшно! Як почну коло тебе ластитися — погодишся, подобрієш!...

— То-то й біда!!.. Мені зовсім не хочеться погодитися...

— Привикнеш!... Так видно нам суджено!...

— Мабуть!... Проти долі нічого не вдієш!...

— Ну, то спи вже! Добраніч!

— Добраніч, Любко! Гарних снів!

Замовкли нарешті. Силувався Ростислав думати далі над примховатою своєю долею, що в один день обернула його з бідака-чужинця у сина надто заможних людей, наділила гідними батьками, чарівною нареченою, та так і заснув безжурно...

Сонце підійшло вже гень, гень, крізь щілини між гардинами кидало пасмо промінів Ростиславові на голву. В кімнату зайшла пані Ставрович. Він спав, розметавшися, обнявши руками вишиту подушку. Мати поприпинала гардини по боках вікон, кімнату залило соняшне світло. Хвилю постояла, полюбувалася сплячим синком. Обережно накрила висунені зпід накривала делікатні ноги. Нечутно вийшла, так як і зайшла, — будити сина пошкодувала. Потиху розбудила доню, щось їй пошепки говорила. Ірина швидко убралася, полопотіла вниз.

Хвилю не міг спамататися, де він. Не діждавшися відповіді, —глипнув на годинник. Чверть до девятої!... Нішо собі робітник!... Дарма прохав вчора вважати його робітником, не виріжнювати! Всі вже працюють, а він по панськи висипляється!

Похапки убрався, збігав показати носові й очам трохи води, сюди-туди шарпнув щіточкою по зубах. Пішов вниз. Пані Ставрович і Олена з пів години вже торгували. Засоромився, але... Треба ж біді якось радити!...

Олену, пані Ставрович видно встигла про несподіваного сина поінформувати. Без уваги на дівчину, привитала, як він показався лиш в дверях:

— Добрийдень, хлопчику! Виспався?...

— Дай Боже здоровля, пані! — він відказав змішаний.

— Не пані, синку, не пані! — збиточно всміхнулася. Покупців ще не було.

— То мамо, матусю! — він поправився, червоніючи.

— Це краще! — сказала мати вдоволено. — Це, наша помічниця, панна Оленка Чередниківна, Ірусина приятелька. Будьте знайомі! — відрекомендувала дівчину. — Не соромся, синку, — Оленка знає вже все...

Привитався за руку з білявкою, вимовили обовязуючі речення, обоє засоромлені. Він оглядав салю, та Іринки не бачив.

— Згубив щось вчора? — спитала мати.

— Де ж Ірина, тато?... — кидав зором по крамниці.

— Ого! Дитино! Тато з годину вже десь на фармі. Сівба кінчається. Хто на весні спізниться на день, то в осені на тиждень!

— О, — він сказав розчаровано, зовсім по синівськи. — Мене ніхто й не збудив!... І я поїхав би!...

— Поїдемо завтра, дитинко! Всі, і Олену візьмемо з собою...

Іринко! — мати звернулася до невидної йому дівчини. — Дай Ростиславові поснідати! Й сама ж ти ще нічого не їла!

Дівча вийшло зо сховку за касою. Вбрана по вчорашньому, у білу блюзку, червону спідничку. Заквітчалася білою розеткою якоїсь хімерної весняної квітки. Усміхнена, свіжа, чарівна, наче погідний весняний ранок. Щось там читала, мабуть сховалася від нього навмисне.

Побажав Любці доброго дня. Кивнула на привитання головою. Усточка розпливалися у соняшній усмішці, блиснула перлами зубків. Стрібнула підскоком, справжним козенням, до кухні. Ростислав поважно повернувся йти за нею. Вхопила його за руку, тягнула за собою. На ходу обхопив її, поцілував.

Дівчина розложила начиння на двох, поставила мисочки вівсянки зо сметаною, смажені в маслі яйця, бейкон. Спитала, яку каву він любить — каву зо сметаною, чи сметану з кавою.

— Їж вже! А то вистигне! — Ірина пригадала свої обовязки гостинної господині.

— Ти також не снідала!

— Не хотілося з раня. Тепер обезсиліла. Ми мусимо трохи стриматися з тими любощами. Правду казала мама! Поцілунки таки шкодять, сама переконалася!...

— Ти й про любощі вчора з мамою розмовляла?

— Чому б ні? Мама мені все пояснює... Поки тебе не було — не було потреби такі річи пояснювати. Ти приїхав і все комить головою перевернув...

— Сердита на мене?

(Дальше буде).

ПРАВО НА КРИТИКУ

На критику треба мати право. Той, хто критикує діяльність організації, діяльність особи, і хоче, щоб його критика була вислухана громадянством та взята під увагу, мусить мати право на критику.

Що це є: право на критику? Передусім і для більшої ясности, розгляньмо, як відбувається у нас критика товариств, їх діяльности. Часто, дуже часто, вислуховуючи гарячі довгогодинні дискусії, стає незрозуміло: невже це є критика? Чи ж не є це звичайною сваркою? Пощо ця сварка? Чи є тут якась цілеспрямованість? Багато - багато отих критиків уважає, що критика є лише на те, щоб відшукати всі, навіть найдрібніші промахи, чи недотягнення у праці критикованого, підзвітного, та й по всьому. Як рідко, як дуже рідко можна почути на таких зборах щось позитивного, щось з чого можна було б побачити ясно напрямні дальшої праці. А це ж саме в імя будучого, і лише для цього, існує критика.

Критика — це підсумок попередньої праці, підкреслення пляну на будуче. Цей плян праці зроджується і може повстати лише на основі критики позитивної, не дрібничкової, а глибокої, серйозної. Від цієї критики залежить також і здійснення накресленого пляну праці.

Критика є творчою і руїнницькою. Ясно, що критика співтворця, критика праці управи організації діяльним членом організації є творчою. Він цінить організацію, він живе її працею, він критикує, але лише, щоб направити, поліпшити цю працю.

Не має права на критику той, хто сам нічого не робить, хто стоїть зовсім осторонь, від громадського життя. Підстерегти відповідну конюнктурну хвилину, вилізти з нори та „критикувати" когось, вигольошуючи при тім чудові фрази, та й знову залізти до нори, мовляв місія критика вже скінчена, — це є критика руїнницька. І цим „критикунам" українське громадянство мусить ясно і недвозначно сказати:

— Ви не маєте права на критику! Критикувати має право не якийсь Х., чи У., або З., а діяльний член нашої громади, який заявляє в імя поліпшення праці, який боровся, бореться і буде боротися за сповнення тих плянів, що їх ясно видно з його слів критики. Саме для здійснення цих завдань, він прийшов на збори, він виступив з критикою, хай і гострою, запальною, але річевою, не сваркою. Це право на критику він здобув своєю громадянською працею. І на зборах громадяни знають, що цей виступ — це не фрази, розраховані на хвилинний, відповідно налаштований нервовий настрій слухачів, а це промовляє досвід і віра в наші сили, бажання накреслену працю виконати з успіхом.

І саме в обороні цієї праці на будуче, успіху її, ми заявляємо: на критику треба мати право. Не можна критикувати від імени „нікого і нічого", не можна також критикувати не перебираючи відповідальности за все сказане.

(„Українець у Франції").

З литовського життя

Приїхав професор Вінкентій Креве-Міцкевічіус.

Дня 18. квітня прибув до Америки професор литовського університету в Ковні, Вінкентій Креве-Міцкевічіус. Він дістав становище професора університету у Филаделфії і буде там викладати славістику та „балтистику", тобто знання відносин у Балтійських державах, що попали тепер під совєтський режім. При славістиці, очевидно, буде теж памятати на українознавство. Литовці вважають проф. Міцкевічіуса за найспосібнішого літерата. Він теж визнається на політичних відносинах, бо пережив і большевицьку метаморфозу... і ще в час урятувався як з духової так і з політичної большевицької неволі.

З недолі литовців у Советах.

За відомостями з литовських кол у Квакенбург, у Німеччині, помер у глибині Росії бувший президент Литви, А. Стульгінскас. У західній Европі найшовся один литовець, який перебував у тому самому таборі, що Стульгінскас і подає деякі подробиці з його передсмертного життя. У таборі давали б. президентові найнижчий харчовий пайок і тому він не міг виробити „норми", тобто частини праці, призначеної для нього. Щоб рятуватися перед голодовою смертю, він збирав хробаки. Та коли вартові це завважали, скріпили чуйність і так прискорили його смерть.

З часописних донесень варта завваги такі записки: Французький письменник Й. Пелісіе в Парижі пише у катол. щоденнику „Ля Кроа" статті на тему: „Литва в неволі, одначе литоці глядять у майбутність". Він згадує про вивезення трьох литовських єпископів у глибину Росії, за якими пропав слід. Також депортовано з Литви 200,000 населення в різні сторони Совєтської Росії, де вони вимирають, як і всі інші народності.

Дім Рузвелта -- Історичне Місце

Маєток покійного Френклина Делано Рузвелта — тридцять першого президента Злучених Держав — є вже рік національним історичним місцем. Офіційне посвячення відбулося 12 квітня 1946 року, коли пані Рузвелт віддала його американському народові в першу річницю смерти президента. Відтоді до 16 березня цього року майже пів мільйона чоловіків, жінок, дітей відвідали це місце. Записи управління національними парками, що має під своїм доглядом це нове історичне місце, вказують на те, що відвідувачі були зі всіх частин Злучених Держав та що — найменше з 54 інших країн. Прибували вони потягами, автобусами, роверами, човнами, пішки, але більшість приїздила своїми автами до цього історичного місця, що є в чотирьох милях від Пугкипсі, Ню Йорк, державним шляхом ч. 9.

Кождий відвідувач міг бачити маєток — з 33 акрів — та могилу Ф. Д. Рузвелта, але не було можливости допустити всіх в середину дому. Надто багато людей прибувало; особливо в часі вакацій. За день тільки біля 2,500 осіб можуть оглянути дім; з міркувань безпеки, тільки 75 можна впускати нараз. Біля 350 осіб проходить за годину, коли є великий натовп.

Вступ до садку з рожами, де є могила покійного президента Рузвелта, є вільний, але за вступ до дому треба платити 25 центів, які йдуть до державної скарбниці. Наколи нема великої черги, відвідувачі можуть негайно вступити до дому.

Вісім бувших службовців покійного є тепер на службі управління національними парками. Один з них, Роберт Мек Ґавґій, який вітає відвідувачів при дверях, працював для Рузвелтів майже двадцять пять літ. Вилйем А. Плоґ, старший чоловік, якого можна також там зустріти, був управителем маєтку майже пятьдесять літ.

Більшість відвідувачів оглядає Бібліотеку Френклина Д. Рузвелта. Знаходиться вона біля Історичного Місця. В бібліотеці відвідувачі можуть затриматися так довго, як того бажають, оглядаючи морські колекції Рузвелта, ріжні дарунки, що він дістав як був президентом, деякі його рукописи та праці. В архівах є колекція часописів, що виходять в Злучених Державах в чужих мовах. Цю колекцію передав бібліотеці „Камен Кавнсил фор Америкен Юніті" 12 квітня 1946 року — в день офіційного посвячення дому Рузвелта як Історичного Місця.

Управління національними парками має небагато службовців в Гайд Парку і тому не так легко справлятися, коли прибуває нараз чимало спеціяльних груп. Бувають групи дітей з дитячих захоронок, студенти з каледжів, цілі товариства, юнії. Багато груп приносять з собою вінки на могилу, відбувають короткі служби, промови над могилою в память покійного президента. Заряд робить всі старання, щоб уділити особливу увагу організованим групам, а їх часом буває так багато — найбільше в літі — що неможливо всіх задовольнити.

Управління національними парками закликає всіх будучих відвідувачів уважно плянувати свої візити. У понеділки Історичне Місце є закрите; в інші дні відкрите від 10 години ранку до 5 вечера. На вікенд або в дні, коли можна сподіватися великого натовпу, ліпше прибути рано. Зогляду на велику кількість відвідувачів та на обмежену кількість осіб, що можна нараз впустити в дім, часто доводиться спиняти продаж вступних квитків зараз по полудні.

Загальна Рада — ФЛІС.

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

В справі українських вищих курсів.

Під сучасну пору край наших батьків й матерей в неволі, „у ярмі, під московським караулом у тюрмі", — але це тільки тимчасове перехідне явище — ніч, по якій мусить прийти день сонця золотої волі для України.

Тоді Україна потрібуватиме тисячі інжинірів, радіо-техніків, металюргічних знавців, перекладчиків, стенографістів й дипломатичних працівників.

Вже тепер — на еміграції можна дістати працю кільком десяткам українських молодих людей, які володіють добре англійською й українською мовами. Ці жадання ростуть з дня на день у сотки; а що буде за один рік від сьогодня?

Щоб ті змагання ми могли підтримати, й подати нашим братам коли прийде слушна пора певну поміч, ми мусимо бути до цього приготовані. Мусимо плекати тут на вільній землі американській українську культуру не тільки фізичну, але й духову. А до цього діла треба молодих людей — здібних, щоб вони заповнили ті прогалини, які повстали за минуле десятиліття. Мусимо збільшувати здібними силами українські народні й церковні хори, драматичні гуртки, щоб плекати наше мистецтво першорядної якости, щоб не вмерла наша пісня, наша мова, але розвивалася — цвіла.

Канадійські Українці це діло розуміють як слід, бо вже впродовж кількох літ уладжують спеціяльні вищі курси українознавства, де підготовляють кожного року нових учителів, дириґентів, режисерів, спеціяльно кладучи натиск на молодих людей, будучих провідників українського життя тут, а згодом творчих будівничих працівників української держави.

А що робимо ми, українці в Америці? Отож нарікаємо, критикуємо, завважуємо браки і на тому кінчимо. Тішимося, що молодь наша заходить дуже часто до народних домів-„святинь", де в більшості випадків вчаться культури коло „бари", чи при картах. Правда, є ще грандіозні балі. Чи не встид нам, що не спроможемося уладжувати подібні курси як канадійські українці? Чи може нема де, нема кому, чи для кого...

Щоб цьому запобігти, Українська Горожанська Громада в Филаделфії дала почин до заснування 3-місячного вищого курсу українознавства для молодих людей, а іменно: граматичного правопису, вимови, вправного читання й писання, української історії, історії української літератури, географії й взагалі культури наших батьків.

Цей курс вже зачався в локалі української громади при Френклин вулиці й на початку вписалося аж 5 курсантів.

Деж ви, славні громадяни-патріоти? Де ваші діти, чи вони справді вже забогато знають? Адже велика більшість з них не вміє навіть по українськи не то підписатися, але навіть і говорити!

Правда, маємо тут три десятки членів українськоо народного хору, 2 десятки членів українського драматичного гуртка, й стільки ж церковних співаків у хорах в 5-ох громадах. А живе тут нас 25,000! Деж ці люди?

Ану, виходьте зі своїх кривок на світ! Українські батьки й матері! Впливньте на своїх дітей, коли такий вплив ще маєте. І ти, українська молоде! Вписуйтеся громадно на ці курси! Пізнайте культуру 45 мільйонового народу, успосібляйтеся до праці на славу України, й для свойого власного добра.

Мирон Пасічник.

ДІТРОЙТ, МІШ.

З похорону на скитальців.

Дня 21. квітня б. р. відбувся похорон бл. п. Андрія Дідика при участи родини і великого числа приятелів та знайоих.

Андрій Дідик родився в селі Угрині, пов. Чортків, а до Америки приїхав ще перед першою війною. Прожив 73 роки. Покійний був щирої й товариської вдачі, релігійний і патріотичний. Полишив по собі в тяжкім смутку жену Марію, синів Володимира й Романа, дочку Параскевію і четверо внуків. Старший син Покійного, Володимир, є головним урядником в У. Н. Союзі, як теж бере активну участь в Конгресовім і Допомоговім Комітетах.

По похороні запрошено учасників до Народного Дому при Мартин вулиці, де виголошено ряд бесід. Говорили, між іншими, голова Народного Дому, Іван Камінський, і Василь Яворський, від. секр. Провидіння. При цьому згадано за скитальців і зібрано від учасників $37.50, а $5.00 від Ам. Політичного Клюбу.

Гроші передано місцевому скарбникові Зл. У. А. Д. Комітету, п. Заблоцькому.

Учасник.

ДЕЛЕГАТИ, ЩО НАРАЗІ ПРОГРАЛИ В ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВАХ. — Перед нами члени делегації з Савди Арабії, що прибула на надзвичайну сесію Згромадження Обєднаних Держав, на якій мають вибрати комітет для розслідження справи Палестини. Арабська делегація домагалась негайного проголошення незалежности Палестини, але це перепало. Зправа сидить князь Амір Файзаль аль Савд, міністер закордонних справ Савді Арабії.

HEALTH HINTS

("Health Hints" is a regular contribution to this paper by The Medical Society of New Jersey. Questions should be addressed to the Office of the Society, 315 West State Street, Trenton 8, N. J.)

PNEUMONIA, AN ALL-YEAR ROUND DISEASE

Pneumonia is an all-year around disease which usually descends quickly on the victim and may develop while he is working or sleeping. It is an inflammation of the lungs usually due to a bacterium called the pneumococcus. Other forms of pneumonia are caused by a streptococcus, and still another type is due to a virus. These viruses or bacteria reach the lung by way of the nose and throat. They are passed from one person to another by direct contact or by the invisible droplets emitted in sneezing or coughing. Once the germs have reached the nose or throat, invasion of the lungs develops when the resistance is lowered by undue exposure, fatigue or by a common cold. The germs pass into the bronchial tubes and air cells of the lung where they cause inflammation.

Exposure to bad weather, wet feet, chilling, dampness and alcoholism are contributing factors. Typical symptoms are shaking chill, rise of temperature, a sharp "catching" pain on breathing or coughing, and the hacking up of a rusty, "prune juice" appearing expectoration. The last symptom is often absent in children.

Pneumonia is more dangerous in babies and in aged persons but the disease affects all groups of people. Pneumonia once was fatal in one of every three cases. With the advent of the sulfonamide drugs and penicillin, however, the mortality has tumbled from 33 per cent to about 7 per cent.

Despite these advances, the threat of pneumonia should not be minimized. It is still a major cause of death in the one to five years age group. A doctor should be consulted at once and his directions for care of the patient carefully followed to reduce the hazards of this infection.

ПОМЕР КОЛИШНІЙ МОСКВОФІЛЬСЬКИЙ ДІЯЧ, ВІКТОР ГЛАДИК.

Як звідомляє москвофільська „Правда", в Ню Йорку помер 21. квітня 1947 р. Віктор Петрович Гладик в 74. році життя. Він походдив з села Kунькова, повіт Горлиці, на Лемківщині, ходив кілька літ до ґімназії в Перемишлі, потім покинув рідний край і перед 1900 р. приїхав в Америку. Тут став поширяти москвофільську орієнтацію. Через те, очевидно, попав у спір з тодішними провідними українськими греко-кат. священиками і їм наперекір почав ширити царофільське провосланіє. Від 1902 р. почав видавати москвофільську газету під назв. „Правда" в Ню Йорку і від тоді з різними перервами був її редактором. При її допомозі зорганізував Общество Русских Братств. При різних нагодах пробував видавати короткотривалі видавництва москвофільського напрямку, обіхав Канаду, а після першої війни виїхав як москвофільський делегат на мирову конференцію в Парижі з місією недопустити до злуки Лемківщини з Західною Україною. При нагоді поїздки в Европу заїхав з агітацією на Лемківщину, а потім знову вернувся в Америку.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

ПРОТОКОЛ

З НАРАД РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗУ, ЩО ВІДБУЛОСЯ В ДНЯХ 17-го ДО 21-го БЕРЕЗНЯ 1947 РОКУ В ДОМІ У. Н. СОЮЗУ ПІД Ч. 81-83 ГРЕНД СТРІТ, ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

б)

(Звіт головної контрольної комісії був поміщений в „Свободі", ч. 78 і 79, в днях 4-го й 5-го квітня 1947).

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЬОРА Д. КАПІТУЛИ.

Звіт з моєї діяльності, як головного урядника У. Н. Союзу, обіймає реченець від 1-го січня до 31-го грудня 1946 року.

Крім уряду головного контрольора У. Н. Союзу, я, як головний урядник, працював теж на інших ділянках У. Н. Союзу.

Я не скликав окружних зборів в 1946 році в своїй окрузі, бо мав на увазі те, що всі відділи мали своїх делегатів на останній конвенції У. Н. Союзу, а тимсамим делегати мали нагоду запізнатись з конвенційними ухвалами й вимогами, та опісля пояснити їх членам.

По скінченні війни й по повороті членів-вояків з поля бою, зайшли деякі важні зміни по відділах. У часі війни було так, що родичі платили членські вкладки за своїх синів, а по війні, як ці сини вернулись вже жонаті, то батьки зажадали, щоби вони самі оплачували своє обезпечення. Сини, замісць платити вкладки, почали відходити з готівкою, кажучи, що вони мають федеральну асекурацію, а знов другі, що по війні осілись в інших стейтах, почали брати переступні листи, а це всьо спричиняло поважну зміну в русі членів.

Членам, що хотіли лишати організацію, я пояснював, що Союз дбає про своїх членів краще ніж якась інша організація чи компанія, а доказом цього є хоч би цей факт, що Союз виплатив посмертне по вояках упавших в бою, хоч статут таких виплат не передбачав. У такий спосіб мені вдалось переконати деяких членів, що вони не відійшли з готівкою, а навіть взяли в Союзі обезпечення на вищу суму.

Я теж старався в своїй місцевості приєднувати нових членів до У. Н. Союзу.

Відділи, котрі вдавались до мене за інформаціями в організаційних справах, а котрим я відписував, були такі: 9, 28, 85, 98, 164, 201, 231, 242, 265, 305, 357 і 365.

Таксамо, як була потреба, я переписувався з головним екзекутивним комітетом У. Н. Союзу.

В своїй місцевості я працював, а навіть самий ходив по хатах, щоб зібрати жертви на скитальців, а зокрема на сиріт. Всього разом було зібрано $450.00, з котрих $400.00 вислано до Допомогового Комітету в Филаделфії, а $50.00 до Конгресового Комітету.

На тім кінчу свій звіт та бажаю У. Н. Союзові ще кращого розвою.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЬОРА Р. ГІРНЯКА.

Вповажаний пане Предсіднику, Головні Урядниці й Урядники!

Для мене це річне засідання є першим, на якому я подаю звіт із моєї праці як головний контрольор. Звіт мій починається від місяця березня 1946 року і вкоротці представляється так:

У місяці квітні 1946 року був я запрошений відділовим зарядом говорити на річниці 427 відділу в Ст. Кетеренс, Онт. Мою присутність там я використав для розбудови не тільки від. 427, але також і інших дооколичних відділів.

В місяці травні цього самого року, на припоручення головної екзекутиви, я полагодив важні справи у відділах 453 і 474. Їздив я також кілька разів до відділу 458 у важних організаційних справах.

В місяці серпні 1946 року був я разом з іншими головними контрольорами на котролі, а по провіренні всього майна У. Н. Союзу та його організаційної діяльности контроля подала свій звіт у Свободі за місяць серпень цього самого року.

Також листовно помагав я своїми порадами багатьом канадійським відділам полагодити організаційні справи.

Провірюючи діяльність У. Н. Союзу за минулий рік, я помітив, що розвиток його під кожним оглядом був задовільним, коли брати під увагу ті сили, що ними розпоряджають наші відділи, а також і головна екзекутива.

За короткий час, У. Н. Союз здобув уже в Канаді кілька тисяч членів, набрав серед громадянства пошани й довіря та промостив шляхи свого будучого поширення. Одначе, щоб ту працю можна було задовільно виконати, то потрібно вже тепер другого постійного організатора для Західної Канади. Численні листи, які я одержав у тій справі, ставлять У. Н. Союзові такі вимоги.

В додатку до повищого потрібно також зробити початок для створення філії Союзу в такому місті, яке могло б бути осередком для тих відділів, що вже є дотепер і ще будуть поорганізовані в Східній Канаді.

В загальному, щоб ми могли належно виконати нашу працю, то потрібно нам на цьому річному засіданні вділити якнайбільше часу на наради й виготовлення таких планів праці, які в результаті дали б Батькові Союзові в цьому році 3,000 нових членів. Такий нами тут виготовлений план, ми, як головні урядники, повинні очолити по місцевостях та допомогти відділовим урядникам і членству перевести його успішно в життя. На мою думку, ми такою працею нашою докажемо членству, що всі ми маємо кваліфікації очолювати найбільшу українську запомогову інституцію, що є нею У. Н. Союз.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЬОРА д-ра А. Т. КІБЗЕЯ.

Після статута У. Н. Союзу, контрольна комісія відбула два засідання для провірки майна Союзу за 1946 рік. Перше відбулося в серпні 1946 р., а друге в березні 1947. Звіт з першого засідання був поміщений свого часу в „Свободі", а знов звіт з другого засідання здаємо якраз тепер.

На обох цих засіданнях я був присутній та сповняв наложений на мене обовязок.

В обох звітах ми подали все те, що наша провірка виказала, точно й ясно.

Щодо моєї організаційної діяльности в Дітройті, то вона була обмежена, бо тепер мене в Дітройті не було, а тимсамим я не міг брати активної участі в репрезентації У. Н. Союзу, чи знова в організуванні нових членів. Та, як я приїздив в суботи й неділі до дому в Дітройті, тоді я помагав нашим організаторам порадою та медичною екзамінацією нових членів, а навіть самий записав до Союзу декілька нових членів.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЬОРА І. В. ІВАНЧУКА.

Поважана Президіє і Ви шановні головні урядниці і **урядники У. Н. Союзу!**

Дуже мені приємно здавати отцей перший короткий звіт з моєї діяльности як головного урядника У. Н. Союзу, **від березня 1946 р.**

На припоручення головного екзекутивного комітету я полагодив важні справи в місцевім 203 відділі.

Як головний урядник виступав я в Гемтремк, Міш., з промовою, про заслуги і користи У. Н. Союзу, на бенкеті, що був уладжений 94. відділом знагоди повороту з війни членів-вояків.

Виголосив я промову на річниці від. 341 у Виндсор, Онт., представляючи присутнім молодим членам значіння цеї праці, що її веде У. Н. Союз на українськім народнім полі в Злучених Державах і Канаді. У промові заохочував я теж молодь до щирої праці в користь У. Н. Союзу.

Я брав участь в нарадах центрального комітету відділів У. Н. Союзу міста Дітройту і околиці, на котрих то нарадах обговорювано справу кампанії за новими членами, та способи заохоти нашої молоді до більше активної праці для Союзу.

У порозумінні з головним радним п. Дідиком ми скликали окремі наради молодих членів У. Н. Союзу, на котрих обговорювано справу Окружного Зїзду Союзової Молоді в Дітройт, як рівнож порушено справу відновлення спортової акції, яка тут була гарно розвинена перед війною. Тепер підготовку вже зроблено й є надія, що ця акція знова пошириться.

Крім місцевої Союзової праці, я брав участь разом з іншими членами контрольної комісії в контрольованні майна й діловодства У. Н. Союзу в місяці серпні 1946. Звіт контрольної Комісії був поданий до відома в офіційнім органі У. Н. Союзу. А звіт про стан майна і діловодства У. Н. Союзу від липня 1946 до кінця грудня 1946, був щойно зложений головою контрольої комісії

Як один з них, що родився і виріс по цім боці океану, але завжди цікавився долею українського народу, я є переконаний, що У. Н. Союз був, є і буде нашою найкращою організацією, та що до нього повинні належати всі свідомі українці, а головно наша молодь. Тому ми всі присутні головні урядники, як і відділові урядники й члени повинні доложити всіх зусиль і способів, щоб в наступному році приєднати якнайбільше членів до У. Н. Союзу, о зокрема нашої молоді, бо в ній лежить будучність нашої організації.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЬОРА ІНЖ. С. КУРОПАСЯ.

Вп. Пані і Панове Урядники!

За час від 21. конвенції У. Н. Союзу до кінця 1946 року, я, як головний контрольор, переводив контролю У. Н. Союзу в осідку організації в Джерзі Сити, в серпні 1946.

Як головний урядник У. Н. Союзу, скликав я в місці свого перебування разом з головним радним п. Т. Шпікулою організаційні збори місцевих відділів. Такі збори відбулися 29. вересня в Джоліет, Ілл., 11. жовтня в дільницях Пулмен і Борнсайд, 17. листопада на Савт Сайді, а 24. листопада в Союзовім Домі на Норт-Сайді в Шікаго. На цих зборах був рівнож присутній організатор У. Н. Союзу п. Д. Білецький. На згаданих зборах було обговорено справу нових членів і поліс У. Н. Союзу та справу помочі „Свободі".

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО П. ДУДИ, ЗА РІК 1946.

Вельми Шановні Головні Урядники У. Н. Союзу!

Завдяки Шановним Делегатам 21-шої конвенції Українського Народного Союзу, мені знова припала честь забирати голос на річному засіданні головного уряду У. Н. Союзу.

Перевіривши і докладно зорієнтувавшися у довершеній Союзовій праці в Канаді за останніх десять років, я переконався, що, за малим винятком, відділи самі і їх уряди, з року на рік дають собі як слід раду на місцях у своїй Союзовій праці. Всі вони мають за головну мету побільшувати в першу чергу Союзове членство в Канаді, серед найблищого свойого окруження.

Від останньої Союзової конвенції, коли то мені прийшлося глядіти за іншим щоденним заняттям та виїхати навіть в тій ціли до іншої місцевости, я був приневолений зосередити свою Союзову працю не так на число приєднаних нових членів, як на можливості поширення з часом Союзової ідеї до місцевостей, де ще нема відділів У. Н. Союзу. Я теж пробував приватною перепискою, чи безпосереднім контактом з різними особами, збагнути причини дотеперішнього частинного неуспіху в організуванні нових членів. На загал вони зводяться до того, що молодь взагалі не читає оголошення про У. Н. Союз в „Новому Шляхові", а старші краще даються переконувати відповідними статтями у пресі чи частим відвідуванням організаторів і представників організації.

Щоб зацікавити молодь Союзовою ідеєю, то це можна осягнути ще найкраще оживленням і поширенням спортової акції. Треба творити Союзові спортові дружини, дати їм якусь матеріяльну піддержку, а така витрата гроша принесла б напевно користь Союзові. Бо спорт був би власне цим чинником, що притягав би молодь до Союзу.

Щоби вкінці оживити Союзову працю в Канаді, то конечним є, щоб головний уряд У. Н. Союзу постарався відкрити в Канаді Союзову Канцелярію, при помочі котрої можна б було краще координувати Союзову працю серед канадійських відділів.

Упродовж 1946 року був я в організаційних справах у таких місцевостях: 7. квітня, на запрошення відділу 427 в Ст. Кетерінс, був я на шестій річниці існування того відділу, де виголосив відповідну промову; 1. вересня промовляв я на бенкеті устроєнім молодечою організацією М.У.Н. в Віндзор, знагоди перемоги гри в „бейс-бал" над дружиною М.У.Н. з Торонта; 8. вересня виголосив відповідну промову на 14-тій річниці запомогової організації, Братства св. Отця Николая в Віндзор. Вкінці подбав про те, що в мойому відділі ч. 341, 9. листопада відсвятковано девяту річницю існування. У підготовці цеї річниці я доложив немало праці і заходів, одначе вислід був вповні вдоволяючий.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО С. СЛОБОДЯНА.

Поважані Пані і Панове Головні Урядники У. Н. Союзу!

Мій обовязок головного радного У. Н. Союзу я виконував у минулому році згідно з статутом Союзу, а тимсамим працював для добра й розвою нашої організації.

Відділи У. Н. Союзу з Филаделфії і околиці є зорганізовані в Окружнім Комітеті, а я як секретар цього Комітету скликав кілька разів збори, на котрих полагоджувано різні відділові та організаційні справи. У минулому році я скликав теж збори конвенційних делегатів, на котрих обговорювано організаційні справи.

На припоручення головного секретаря скликав я окружні збори на день 6. жовтня, на котрих був присутній п. Д. Галичин і організатор п. А. Маланчук. Збори були успішні, бо коли на просьбу Филаделфійських відділових урядників організатор А. Маланчук залишився в Филаделфії, то він зорганізував коло 150 нових членів до У. Н. Союзу, при помочі відділових урядників. У часі його побуту ми скликали кілька разів окружні збори відділів, як рівнож відвідали відділи 45, 105, 163, 268, 324, 339, 375.

Рівнож організатор Маланчук, при помочі п. Харамбури, зорганізував у Филаделфії новий відділ 187 У. Н. Союзу зі самої молоді, і є надія, що в короткім часі цей відділ зросте в більше число членів.

Я старався помагати організаторові на скільки мені час позволяв, а при цьому не занедбував я також місцевої молоді, і як тільки була нагода, я ішов на їх зібрання та говорив про У. Н. Союз. Був я теж на кількох змаганнях Союзової дружини, як вона грала в „бескет бол" з іншими дружинами У. Н. Союзу.

На кінець складаю щиру подяку всім відділовим урядникам Филаделфійської округи, а також і членам за довіря і за попертя, з яким я завжди стрічався при полагоджуванні Союзових справ.

(Дальше буде).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

—o—

КЛІВЛЕНД, О. — Збори Тов. Сокіл, від. 336, відбудуться в неділю, 11. травня, в годині 1. пополудні. Проимє всіх членів прийти на збори і вирівнати свої вкладки. — Г. Степанек, предс.; Г. Кісіль, фін. секр.-кас.; Т. Кальмук, рек. секр.

ГАМТРАМК, МІШ. — Отцим повідомляємо членів і члениць, що звичайні збори Тов. ім. М. Шашкевича, від. 94, відбудуться в неділю, 11. травня, в год. 1:30 попол. точно, в сали де звичайно. Просимо членів інтересуватися більше організаційними справами. Нам тепер треба змінити статут Товариства, щоб вдоволити молодих членів, а з ким будео змінити, коли члени не приходять на збори. Тож обовязком кожного члена є прийти на ці збори і вибрати статутову комісію. — А. Патра, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 334, відбудуться 11. травня, в год. 1. пополудні, в У. Н. Дому. Просимо членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих членів просимо вирівнати свої залеглости. — За уряд: Н. Заберецький, предс.; С. орозович, секр.-кас.; І. Жук, рек. секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. травня, в год. 1. попол. в У. А. О., 2965 Карпендер ул. Просимо довжних членів вирівнати свої вкладки, інакше будуть суспендовані. — За уряд: М. Головчак, предс.; П. Андрушків, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 75, відбудуться в неділю, 11. травня, точно в 1. год. попол., в салі У. Н. Дому при Мартін ул. Просимо членів прийти на збори, бо маємо важні справи до вирішення. — За уряд: М. Присташ, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. — Бр. св. Юрія, від. 379, повідомляє всіх своїх членів, що ісячні збори відбудуться 11. травня, в годині 12:30 пополудні, в Домі Від. У. Н. С., 845 Н. Вестерн Еве. Просимо членів прийти на час. — За уряд: Г. Бобик, предс.; М. Фединський, кас., В. Пилипів, секр.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

ПОШУКУЮТЬ

МИХАЙЛО ЧОРНИЙ
пошукує братового сина **Томи Чорного** з села Колодіївка, повіт Скалат. Тома Чорний мав би бути десь в Німеччині від 1940 року.
Моя адреса: 101-6
М. Чорний,
4803 LEWIS AVENUE
TOLEDO 12, OHIO
U. S. A.

ДО ВИНАЙМУ одна або дві КІМНАТИ при укр. родині (кімнати осібні), огріття, гаряча вода, 55 миль від Ню Йорку. Надається для старшої женщини, котра не мусить іти до праці. Близько Лейк (озира). По інформації зголошуватись на адресу:
D USZAK
990 Aldus Street, New York 59, Bronx, N. Y.
(Simpson Street Station Subway)
або телефон. DA 3-7672.

Пошукую
ДМИТРА І ВАСИЛЯ УРБАН
з с. Кутяшне, пов. Сянік. Маю лист і фотогбафію зі скитальщини від їх сестрінка. Голоситися до:
HARRY BREZINSKY
R. F. D. 1, Prattsburg, N. Y.

Пошукую братового сина
СТЕФАНА ШЕВЧУКА
з села Саджівка, повіт Скалат, який є на скитальщині. Прошу таборові часописи о передрук.
NICHOLAS SHEWCHUK
Box 33, Manville, R. I., U. S. A.

ТАРЗАН, ч. 1592. Одної бракувало.

Хвилину пізніше дівчина відчула помічну руку, яка її вхопила...

...і понесла аж на кінець звисаючої гиляки. Саме тоді прибув Стренг і пігмеї.

Коли тонший кінець галузі зігнувся під тягарем їх обоїх, Тарзан спустив Анну в рамена її батька.

Аж тоді малпочовік зіскочив самий між них. Він завважав, що між ними нема Ніку.